

Titel på forsøget: 'Et forsøg med Shakespeare - skuespillerens vej'
Shakespeare - interactive & accessible

De involverede:

Tovholder: Rikke Liljenberg skuespiller (Bristol Old Vic Theatre School U.K) & Voice Teacher (MA Voice Studies) fra Central School of Speech and Drama, London, U.K. (C.V vedhæftet)

Morten Andersen Thunbo skuespiller (Odense Teaterskole)

Maria Stokholm skuespiller (Statens Teaterskole)

Konsulenter:

Lene Vasegaard - skuespiller og skuespil coach
Marna Thirslund lektor på Gladsaxe Gymnasium
Lars Kaaber lektor på Gribskov Gymnasium

Afsat tid til forsøget:

Onsdage fra 11 -15 med start 17. april indtil 12 juni (med undtagelse af den 15. maj), og onsdag den 1. maj rykket til 18.00 - 21.00
samt hele uge 26 (25 -29 juni) man - fredag fra 9.00 til 16.00

Selve forsøget:

Vi arbejder ud fra den tese at Shakespeares tekst er svær. Det er en del af pensum i gymnasiet, for elever med engelsk på A niveau, at læse et Shakespeare stykke, og det er vores erfaring, at de fleste 16-19 årige har meget svært ved at forstå Shakespeares tekst og se pointen med deres obligatoriske Shakespeare modul.

Vi vil lave et forsøg, der undersøger, hvordan vi kan gøre Shakespeares skuespiltekst lettere tilgængeligt for et ungt publikum.

Hvordan får vi skuespillere egentlig 'hul på' klassisk tekst som Shakespeares - og hvordan får vi en scene til at leve?

Den research, de overvejelser og alle de lag vi berører under prøverne til en forestilling - lad os formidle noget af alt dette videre til dem, der aldrig har arbejdet med Shakespeare før. Lad os vise dem hvordan vi 'får hul på teksten'. Måske er det indblikket i skuepillerens 'approach' til Shakespeares tekst, der kan hjælpe de unge med at få 'hul på teksten'; for vi må ikke glemme at Shakespeares tekst blev skrevet for at blive spillet og ikke bare læst.

Mange skuespillere er vilde med at spille Shakespeare, men er det ikke bare fordi de har haft tid til at dykke ned i teksten og udforske situationerne og karakterne? Det er nemlig ikke altid de er lige så begejstrede for at se et Shakespeare stykke - som for selv at være med i det.

Er det muligt at udvikle en form for interaktivt seminar/åben prøve forestilling, der med udgangspunkt i et Shakespeare stykke formidler ikke bare uddrag af stykket, men også inddrager elementer fra skuespillerens forberedende arbejde?

Vi vil gerne udvikle en helt ny type fleksibel forestilling/seminar med interaktive elementer, hvor man kan trykke på pause knappen, spole tilbage og tage scenen igen. Eller skrue op for intentionerne, tydeliggøre 'The truth of the situationen', bidrage med baggrundsviden, etc - alt sammen med det formål at gøre Shakespeare mindre svært og mere relevant for nutidens unge.

Beskrivelse af arbejdsmetoder forsøget tager afsæt fra:

Forsøget tager afsæt i nogle af de metoder som de to ledende britiske voice coaches Cecily Berry (Royal Shakespeare Company) og Patsy Rodenburg (Royal National Theatre London) har udviklet. Deres øvelser er designet til at hjælpe skuespilleren med at finde 'acting clues' i klassisk tekst og hjælpe vedkommende med at gøre ordene til sine egne (ownership).

Desuden tager forsøget afsæt i teknikker, så som Nadine George's version af Roy Hart teknik, K. Linklaters stemmearbejde og Cathrine Fitzmaurices 'tremour' teknik. Derudover vil de involverede, gennem mange års skuespiller erfaring, naturligvis også trække på kendte teknikker som dem udviklet af: Stanislavski, Chekhov, Meisner, Lorna Marshall, Keith Johnstone etc.

Elementer i spil:

Hjælper det en dansk skuespiller at hente inspiration fra den originale engelske tekst, eller er det bare forvirrende?

Hvordan får vi egentlig teksten ind i kroppen? Der er mange veje ind, lad os prøve nogle teknikker af og se om de virker.

Hvordan finder vi balancen mellem 'the heightened' og det naturlige moderne udtryk? Tør vi være helt åbne og poetiske på dansk?

Hvordan støver vi Shakespeare af, så de unges interesse bliver vækket?

Kommer det poetiske, opløftede sprog i vejen, eller er det muligt for et ungt publikum at blive smittet af det poetiske? (Det er jo netop alderen hvor følelserne er store og passionen heftig.)

Kan publikums forestillingsevne stimuleres? På Shakespeares tid var publikum vant til at lytte på en helt anden måde. Kan vi fange publikums opmærksomhed uden brug af stærke visuelle midler?

Er det muligt at gøre et nutidigt publikum lige så 'aktivt' et publikum, som det Shakespeares skuespillere havde?

Kan vi opdatere situationerne, finde nutidige paralleller, men samtidig være 'true to the text'?

Er en vis baggrundsviden nødvendig for at kunne værdsætte Shakespeares stykker? Og i så fald, hvordan kan vi så formidle denne viden på en kort, præcis og underholdende måde. (F.eks information om tiden (renaissancen), som sproget udspringer fra - den fremdrift, nysgerrighed og vitalitet som var i tiden er Shakespeares sprog også fyldt med.)

Ideen til forsøg

Ideen til forsøget udspringer fra Rikkens pilotprojekt med 3.g elever på Gladsaxe Gymnasium (jan til marts 2013), hvor hun dels fik lov til at være observatør i engelsk

lektioner, men også selv fik lov til at undervise eleverne i 'the actor's approach' til Shakespeares tekst. Desuden kørte hun, sammen med gymnasiets dramalærer Marna Thirslund, en ugentlig studiekreds for elever, der havde lyst til at prøve sig selv af som 'Shakespearian Actor'.

Den grundlæggende ide og lyst til at arbejde med Shakespeares dramatiske tekst har eksisteret længe. Alle involverede i dette forsøg er store Shakespeare fans. Vi har ofte diskuteret, hvordan vi gerne ville bringe Shakespeare 'back to basics': tilbage til ordene, historien og dramaet uden brug af fancy scenografi og nye koncepter.

På lang sigt er det måske også det første danske Shakespeare ensemble, der kommer ud af forsøget, men lige nu er det lysten til at formidle Shakespeares tekst på en ny, spiselig og ungdomsvenlig måde, som trænger sig på.

Fremgangsmåde og tidsplan:

Vi tager udgangspunkt i Shakespeares stykke: 'Macbeth' - eftersom det er et stykke gymnasielærere ofte vælger at arbejde med, når de introducerer deres elever til Shakespeares tekst i 3 g.

Vi vil læse stykket, udvælge scener, lave research og derefter starte vores undersøgelse af hvordan skuespilleren 'får hul på teksten' og får en scene til at leve.

Her vil Rikke være facilitator og introducere de forskellige metoder og teknikker. I det hele taget vil Rikke sandsynligvis være den primære formidler (leddet mellem skuespillere og publikum) og Maria og Morten være skuespillerne i den åbne prøve-forestilling vi stiler mod at udvikle; men intet er fastlagt bortset fra at Morten vil tage rollen som Macbeth, og Maria vil spille Lady Macbeth.

I forbindelse med vores onsdags undersøgelser vil vi hver især reflektere over vores praksis (dagbogsform): vores erfaringer med de forskellige øvelser, de forskellige eksperimenter med teksten og den dramatiske situation.

Det er også vores plan at filme dele af vores onsdagsundersøgelser.

Ind i mellem vores onsdags undersøgelser vil vi lave research

Litteraturliste:

Shakespeares Ansigter af Niels Brunse

Shakespeare - Renaissance som Drama af Johannes Sløk

Shakespeare og hans Teater af Henning Krabbe

Mordets Ministre - afhandling af Lars Kaaber

(Shakespeare - Dramatic Life af Stanley Wells)

Rikke's litteraturliste som voice coach:

C. Berry bøger: The Actor & the Text, Text in Action

P. Rodenburg: The Actor speaks, The need for words & Speaking Shakespeare

B. Houseman: Tackling Text

K. Linklater: Freeing shakespeare's Voice

L. R and D Carey: Vocal arts workbook

L Marshall: The Body Speaks

M. Kaiser: Mastering Shakespeare

I sidste del af vores forsøg - uge 26, hvor vi vil arbejde mandag til fredag, vil vi prøve at samle trådene, evaluere vores onsdagsundersøgelser og vores research og udvælge de elementer vi vil bruge til vores åbne prøve/forestilling. Det er ikke planen at have en hel

forestilling klar, men at finde den grundlæggende struktur og at have visse elementer på plads.

Formidling af forsøget

Vi vil meget gerne lave en åben visning og efterfølgende spørgsmål/svar session sidst i vores afsluttende intensive uge, men måske datoen er problematisk, eftersom det er fredagen før sommerferien. Måske er det bedre lige efter sommerferien (først i sep), hvor vi i forvejen har tænkt os at tage forsøget videre og gøre det 'skoleklart' - f.eks ved at afprøve elementer foran et ungt publikum.

I efteråret kunne vi eventuelt også tilbyde nogle 'Få hul på Shakespeare' - workshops for de Forsøgsstations medlemmer, der selv har lyst til at arbejde med Shakespeares tekster - disse kunne evt ligge efter stemmetræningen om onsdagen.

Vi takker mange gange for Forsøgsstationens støtte og opbakning til vores projekt.

Med venlig hilsen

Morten Andersen Thunbo,
Maria Stokholm
og Rikke Liljenberg